

8. Скубашевська Т. Розвиток мовних стратегій та їх роль у зміцненні міжкультурного діалогу // Мультиверсум. Філософський альманах. Випуск 42. – Київ. — С. 108-110.
9. Тейлор Ч. Демократическое исключение (и «лекарство» от него?) // Мультикультурализм и трансформация постсоветского общества. М., 2002. – 278 с.

Вихрущ А. В.

д.п.н., завідувач кафедри психологічних та педагогічних дисциплін ЮФ ТНЕУ

ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ПРОФЕСІОНАЛА

Футурологи не випадково називають XXI століття – століттям психології. Це обумовлено низкою чинників. По-перше, це зростання темпу життя, збільшення відповідальності працівника за прийняття оптимальних рішень. По-друге, не випадково розвинуті країни розробляють комплексні програми спрямовані на розвиток інтелектуального потенціалу нації. По-третє, домінуючою стає значимість виконавської майстерності, творчості, які забезпечують успішність країни в умовах глобалізації і ринкового протистояння. По-четверте, зростання агресії, неперервні терористичні акти, гібридні війни створюють умови для загогстрення депресивних станів, безпорадності особистості.

На значну частину вищеназваних викликів повинна відповісти психологія, яка на жаль як і більшість інших наук гуманітарного спрямування (зокрема філософія і педагогіка) перебуває в кризовому стані.

На нашу думку поліпшенню ситуації могла б сприяти ідея створення на міжнародному рівні експертних груп до складу яких входили б представники різних наук які б системно узагальнювали досвід закономірностей розвитку людини. Ми не випадково підреслюємо значимість закономірностей, які власне кажучи відрізняють науку від хаотичного нагромадження інформації, дозволяють описати, пояснити причини, передбачити розвиток подій.

Насамперед необхідно добитися чіткості у визначенні суті головних понять. Парадоксальність ситуації проявляється в тому, що всупереч загальновідомим засадам логіки до сьогодення немає усталеного визначення навіть системи базових понять: людина, індивід, особистість. Зарубіжні автори доволі часто відсутність зрозумілої дефініції замінюють десятками латинських понять у відповідповідності з якими людина то розумна, то грається, то вчиться, то працює. Ми розглядаємо людину як живу істоту здатну до розвитку і самопізнання. У цьому визначенні забезпечується взаємодія біологічного, філософського, психологічного аспектів життя, підкреслюється можливість і значимість розвитку і визначається пріоритетність самопізнання, що власне кажучи і відрізняє людину від інших живих істот. Відзначимо ще одну особливість. Німецький мислитель Й. Гербарт, який вперше розглянув проблему підсвідомості, поєднавши глибинні знання з філософії психології і педагогіки у своїй теорії пізнання на перше місце поставив ясність, проблему яка має глибинний гносеологічний і дидактичний аспект.

На нашу думку, індивід це людина яка має систему неповторних якостей. Особистість ми розглядаємо як найвищий рівень, тобто індивід, який характеризується готовністю до самовдосконалення і творчості.

У процесі професійної підготовки важливим елементом є самопізнання. Тезис «Пізнай самого себе і ти пізнаєш Бога і світ» залишається неперевершеним за глибиною і вкрай важливим для особистості та всіх наук гуманітарного спрямування. Важливо відмовитися від двох психологічних міфів, які переходять з посібника в посібник. По-перше, темперамент змінюється в процесі життя. По-друге, людині притаманні два види темпераменту. Професіонал, який може об'єктивно визначити свої особливості буде здатний організувати успішну діяльність, створити сприятливі умови для ефективного відпочинку.

Враховуючи зростання темпу життя, рівень відповідальності за прийняття управлінських рішень, особистісний чинник для ефективності організації психологічна культура професіонала стає важливим елементом особистісного зростання та ефективної діяльності виробничих колективів. Скорочення кількості годин у вищих навчальних закладах на предмети психолого-педагогічного циклу можна розцінювати не просто як помилку, а як злочин. Зауважимо необхідність системної психолого-педагогічної підготовки викладачів, які доволі часто є професіоналами високого класу зі своєї спеціальності, але в той же час відзначаються дидактичною безпорадністю (їх ніхто не вчив), неготовністю до ефективною комунікації зі студентами, ефективного вирішення конфліктних ситуацій.

Доцільно розробити сучасні програми психолого-педагогічної підготовки викладачів в яких повинні домінувати питання самопізнання, розвитку творчих здібностей, ефективною діяльності, навчання і самовдосконалення, запобігання процесам «професійного вигорання», портфоліо, побудови опорних схем, які давно стали звичною формою роботи в елітарних школах Великобританії.

Психолого-педагогічна підготовка студентів зменшить рівень самогубств у молодіжному середовищі, сприятиме зниженню агресивності, підвищить їх ефективність в умовах конкурентної боротьби і глобалізації. Згідно із законом «Довгої хвилі» управлінські помилки у фінансуванні з розрахунку на одного студента, організації навчального процесу, ставленні до викладачів будуть давати негативні наслідки упродовж десятків років. Постійне реформування і деформування системи вищої освіти в Україні служить яскравим прикладом правомірності цього висновку.

Вількова Т. Т.

старший викладач кафедри документознавства,
інформаційної діяльності та українознавства ЮФ ТНЕУ

ФАХОВА МОВНА ПІДГОТОВКА СУЧАСНОГО ДОКУМЕНТОЗНАВЦЯ

Сьогодні спеціалізація документознавство та інформаційна діяльність належить до спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Уже протягом тривалого часу зростає потреба в підготовлених на рівні сучасних вимог документознавцях, сферою компетенції яких є документування, опрацювання, зберігання, використання документів. У різних галузях спостерігається тенденція до розширення сфери діяльності таких фахівців.